

lige følelser, som har knyttet soldater, orlogsgæster og marinesoldater sammen. Hvad kan bedre hjælpe os til at sikre dette resultat, end kærligt at hæge om mindet om vore døde helte, som lod deres legemer danne »barrikade« imellem vort land og dets fjender.

Disse soldaters liv er frihedens reveille — og deres død er tyranniets mærke. Vi bør bevogte deres grave med hellig årvågenhed. Alt hvad den indviede rigdom og nationens smag kan bidrage til deres minde og sikkerhed er blot en passende hyldest til mindet om vore faldne forvarere.

Lad ingen kåd fod træde brutalt på sådanne hellige områder. Lad venlige stier indbyde såvel gæster, som er opfyldte af ærefrygt, som de oprigtigt sørgende.

Ingen begærlig vandalisme eller forsummelse, intet hærværk må kunne siges til nuværende og kommende generationer, at vi som nation har glemt prisen for en fri og forenet republik.

Om andre øjne skulle sløves, andre hænder slappes, og andre hjerter kølnes, skal vore i tillid til højtiden holde mindet i ære, så længe som livets lys og varme forbliver hos os.

Lad os da samles og bekranse de triste volde med forårets udvalgte blomster, lad os hejse det flag, som de frelste fra vanære. Lad os i dette højtidelige øjeblik fornye vore løfter — en hellig omsorg for en nations taknemlighed.«

Sådan opstod altså den amerikanske Memorial Day helliget de faldne, — det er en national dag i staterne, og det er kirkegårdenes dag. Eftersom USA har søgt at hjembringe alle de faldne fra deres krige, og også i vid udstrækning har lykkedes at få dette gennemført, betyder dagen kun undtagelsesvis noget for de nordiske kirkegårde, — men den har gjort det i de få år, hvor nordiske kirkegårde rummede faldne fra dette store land hinsides oceanet, og i tankerne kan vi godt i dette mindeår være med, når vore allierede fejrer dagen for dem, der også faldt for *vor* sag i kampen imod tyranni og for frihed. —

Krigsgravarna i Genèvekonventionerna

Krigsgravinspektören Hilding Claesson

Krigsgravarnas registrering, vård och underhåll är underkastat vissa internationella bestämmelser enligt de förpliktelser, som de olika staterna åtagit sig enligt de s. k. Genèvekonventionerna angående sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna till lands samt krigsfångekonventionen, båda av den 27 juli 1929.

I artikel 4 av den förstnämnda heter det att vederbörande skall tillse, att *jordandet eller förbränningen* föregås av en noggrann, om möjligt av läkare verkställd besiktning av den döda kroppen, identiteten skall fastställas, begravningen skall vara värdig, gravarna skola hållas i helgd och anordnas så *att de alltid kunna återfinnas*.

För att fullgöra dessa uppgifter skall en officiell gravtjänst (Official Graves Registration Servis) upprättas med ändamål att säkerställa identifieringen av de döda, säkerställa och utmärka gravarna samt upprätta förteckningar över de döda med uppgift om deras gravplatser. Dessa förteckningar skola utväxlas såsnart fientligheterna upphört antingen direkt, över skyddsmakt eller över en på förslag av Röda Korsets internationella kommitté upprättad neutral upplysningsbyrå.

I enlighet med dessa regler har t. ex. tyska gravar i Finland, ryska och tyska gravar i Norge och tyska gravar i Holland sammanförts, registrerats och ordnats.

Den 12 augusti 1949 undertecknades i Genève fyra dels omarbetade dels nya konventioner vari hänsyn togs till de lärdommar det andra världskriget givit beträffande skyddet för den enskilde, och under krig så hjälplöse, individen.

Konventionerna äro:

1. Angående förbättrandet av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält.
2. Angående förbättrandet av behandlingen av sårade, sjuka och skeppsbrutna tillhörande stridskrafterna till sjös.
3. Angående krigsfångars behandling.
4. Angående skydd för civilpersoner under krigstid.

Konventionernas officiella text är skriven på engelska och franska språken. Schweiziska förbundsrådet skall ombe-

sörja officiella översättningar till ryska och spanska språken. Konventionerna ha undertecknats av c:a 60 stater.

Nämnda konventioner skola tillämpas icke blott av krigförande stater utan jämväl av de neutrala staterna under krigsförhållanden. I det senare fallet gäller det exempelvis för skeppsbrutna och för döda, som införes till ett neutralt land. Givetvis omfattar konventionerna i första hand de levande. Beträffande de döda ha de dock fått betydligt utökad text än motsvarande konventioner från 1929. Då den Heliga Stolen (Vatikanen), såsom den enda världsomspännande makten, deltagit med samma befogenheter som övriga stater i förhandlingarna, kan man inte undgå att lägga märke till inflytandet däriifrån. Framförallt gäller detta frågan om förbränning (eldbegängelse) där det numera heter: »Liken må icke brännas annat än det påkallas av tvingande hygieniska skäl eller av motiv, som grundas på den avlidnes religion. Vid likbränning (engelsk text »cremation«, fransk text »d'incinération«) skola omständigheterna och skälen härför utförligt angivas i dödsattesten eller i den bestyrkta förteckningen över de döda«.

Även ifråga om själva begravningen säges att densamma om möjligt skall ske i enlighet med ritualen för den religion de tillhört (på amerikanska identitetsbrickor angives i nedre, högra hörnet religionstillhörigheten med C: katolik, H: jude, P: protestant).

Begravningen skall såvitt möjligt ske i individuella gravar och gravarna skola sammanföras efter de dödas nationalitet. Gravarna skola utmärkas, iordningställas, vårdas och respekteras så, att de alltid kunna återfinnas (properly maintained and marked so that they may always be found).

Konventionerna innehålla omfattande bestämmelser om den officiella gravtjänstens skyldigheter, om upplysningsbyråernas verksamhet beträffande sårade, sjuka, krigsfångar och döda och skyldigheten att förmedla uppgifter till skyddsmakt eller till upprättad internationell upplysningsbyrå.

Ratifikationsinstrument angående dessa konventioner har deponerats hos schweiziska förbundsrådet i Bern den 27/6 1951 av Danmark, den 3/8 1951 av Norge och den 28/12 1953 av Sverige. Även Finland har undertecknat konventionerna.

Kirkegårdskultur i Norge

Havearkitekt, cand. hort. Johannes Tholle

Når efterfølgende linjer fremkommer med en dansk forfatter til en artikel om norske forhold, er det dels af pligt, dels af taknemmelighed overfor *dansk-norsk samarbejdsfond*, som var så venlig at tilskyde et beløb til en rundrejse, som jeg gjorde i forsommeren 1955. Det skulle desuden være en parallel til den artikel om kirkegårdsforhold i Danmark, som en norsk forfatter havde i nærværende blad, nemlig bygartner *Will. Kristoffersens* i bind 17.

Det turde være rimeligt, at det bliver i nærværende blad, som tæller adskillige læsere i Norge og de andre nordiske lande, at der berettes om noget af det, jeg har kunnet konstatere, og jeg håber ikke, at man ved at læse det vil blive skuffet over, at det ikke er blevet til mere, end det er. Det kan af nærliggende grunde ikke blive nogen stor udredning af norske forhold på kirkegårdsområdet med dybe blik tilbage og klare udredninger af fremtiden, — det må blive nogle spredte indtryk, blandt andet fordi jeg også havde andet at studere på rejsen.

Også rent geografisk må det blive begrænset. *Norges udstrækning* er næsten ufattelig, — ja svenske kan måske fatte den, for deres lands længde er større. Men skal man gøre en rundrejse i Norge og som de fleste kun har begrænset tid til rådighed, ja, så må man sandelig se sig godt for, om ikke tiden skal sløses bort i daglange tog- eller busrejser eller splittes op i skiften mellem færger, busser, baner og både. Det ser så let ud på kortet, at der går busruter og bådruter i næsten det uendelige, men kigger man så i køre- og fartplaner, vil man hurtigt blive klar over, at bl. a. må terrainets vanskeligheder i stigen og fald og sving gøre, at tilsyneladende korte strækninger bliver særdeles tidskrævende. Derfor blev også *denne* studierejse efter indgående overvejelser indskrænket til et territorium, der med nogen rimelighed kunne klares, og den bestemtes af visse sideløbende krav til i hovedsagen at skulle omfatte Oslo samt derfra en rejse, der gik gennem Telemarken på langs (nord-syd) og Sørlandet på tværs (øst-vest), sluttende ved de første anelser af Vestlandet. At mine indtryk af Norges kirkegårdskultur dog ikke